دورنما

چرا تغییر رژیم در ایران ممکن نیست؟

پنبه‌دانه‌های قاب شده در اتاق جان بولتون!

جان بولتون ۶۹ ساله، مردی که چند ماه قبل دونالد ترامپ به خاطر شکل سبیل‌هایش، مانع حضور او در جمع وزیران رئیس جمهور امریکا شد، حالا مشاور امنیت ملی رئیس جمهور امریکا شده، کسی که رویترز او را دارای حدی از «وسواس فکری» در مورد ایران می‌داند که در کمتر سیاستمدار امریکایی می‌توان سراغ گرفت.

«روی دیوار دفتر جان بولتون در «وست‌وینگ» یادگاری از افتخارآمیزترین دستاوردهای او در سمت مشاور امنیت ملی نصب شده است؛ کپی قاب‌شده‌ای از فرمان پرزیدنت دونالد ترامپ برای خروج امریکا از توافق هسته‌ای با ایران. کنار آن هم کاریکاتوری نصب شده که این توافق را مسخره می‌کند.» این بخشی از گزارش دیروز رویترز درباره ضدایرانی‌ترین چهره سیاست خارجی کاخ سفید و شاید هم امریکا است، کسی که رویترز او را دارای «وسواس فکری» در مورد ایران می‌داند. رویترز دکوراسیون دفتر بولتون را نشانگر تنفر او از برجام می‌داند. او مثل دیگر سیاستمداران میانه‌روتر امریکایی ابایی از سخنرانی برای میتینگ‌های تروریست‌های مجاهدین خلق ندارد، پای ثابت نشست‌های لابی اسرائیلی آیپک است و مثل آب خوردن برای جمهوری اسلامی از الفاظی مثل «رژیم آدمکش»، «رژیم یاغی» و اصطلاحاتی از این دست استفاده می‌کند.

بولتون جزو آن دسته سیاستمداران امریکایی است که نه در خفا بلکه علنی می‌گوید: «تغییر رژیم در ایران تنها راه‌حل بلند مدت است»، کسانی که رهبری انقلاب در سخنرانی روز پنجشنبه خود خطاب به آنها از ضرب‌المثل معروف «شتر در خواب بیند پنبه‌دانه» استفاده کرد. البته بولتون بعد از ورود به کاخ سفید در گفت‌وگو با شبکه تلویزیونی «ای‌بی‌سی» گفت که تغییر رژیم ایران در دستور کار دولت ترامپ نیست و تغییر رژیم در تهران را نظری شخصی، مربوط به خودش خواند: «موقعیتی که اکنون من در آن قرار دارم این است که مشاور امنیت ملی رئیس جمهور هستم. من تصمیم‌گیرنده امنیت ملی نیستم. ایشان [ترامپ] تصمیم‌گیرنده است و مشورتی که من به ایشان می‌دهم بین ماست.»

■ این دیگر آن بولتون نیست؟!

دونالد ترامپ که تا همین چند ماه قبل گفته می‌شد شکل سبیل‌های بولتون، عمده دلیل وارد نکردن او به کاخ سفید است، معتقد است که بولتون، همان بولتونی نیست که دیگران او را می‌شناسند: «او فرد فوق‌العاده‌ای است و واقعاً سخت کار می‌کند. من [در گذشته، در تلویزیون] می‌دیدم که او می‌خواست با همه بجنگد و اگر شد، همزمان با پنج کشور. آیا عقاید او اکنون هم همان چیزی است که در ۲۰ سال گذشته بوده؟ نه. دیدگاه‌های او دیگر آنطور نیست.» ترامپ می‌گوید: «او استدلال‌هایش را بسیار خوب مطرح می‌کند و رئیس جمهور هم همیشه به حرف‌هایش گوش می‌کند، اما الزاماً آنچه را که می‌گوید انجام نمی‌دهد.» با این حال در تهران، کمتر کسی است که قبول کند، دولت ترامپ با گرد آوردن افرادی مانند بولتون و پمپئو، دنبال تغییر رژیم در ایران نیست. کم‌ترین کاری که بولتون در دولت ترامپ انجام می‌دهد، چیزی است که خود او به صراحت به زبان می‌آورد: «پیام مـن به ایران و دیگران این است، ما دولت اوباما نیستیم.» مشاور امنیت ملی ترامپ به تازگی استراتژی جدید امریکا با عنوان «راهبرد ملی برای مقابله با تروریسم» را تشریح کرد؛ استراتژی که ظاهراً بایستی روی گروه‌هایی مانند داعش و القاعده متمرکز باشد، ولی او ایران پس از انقلاب اسلامی سال ۱۳۵۷ را «بانک مرکزی جهانی برای تروریسم بین‌المللی» خوانده و گفته که تمرکز این راهبرد علاوه بر داعش و القاعده، روی ایران هم هست. ظاهراً بولتون طوری کار می‌کند که از هر رویکردی در سیاست خارجی امریکا، پلی به سمت روبه‌رو شدن با ایران بسازد و البته این همان چیزی است که یک مقام ارشد در دولت فرانسه درباره آن به رویترز گفته است: «بولتون درباره ایران وسواس فکری دارد و هر چیز دیگری برای او در رده دوم اهمیت است.» بولتون بیش از پیش به ترامپ نزدیک شده و موجب شده «فضای کافی برای تدوین و اجرای یک راهبرد سختگیرانه در قبال ایران داشته باشد.» او با ابراز خرسندی از نقشی که در خروج امریکا از توافق هسته‌ای داشته، می‌گوید: «فکر می‌کنم بازگشت تحریم‌ها آثار ویرانگری بر اقتصاد آنها داشته و فکر می‌کنم که از این هم بدتر می‌شود.» مشاور امنیت ملی ترامپ می‌گوید: «هدف ما این است که هیچ استثنایی در زمینه خرید نفت و گاز و میعانات از ایران قائل نشویم، تا فروش آنها را به صفر برسانیم.»

■ عکس یادگاری با تهران یا عکس یادگاری در تهران؟

با اینکه بولتون تا حد زیادی توانسته ایران را به کانون سیاست خارجی ترامپ تبدیل کند، اما اینکه کسانی مانند او قادر به تغییر رژیم در ایران باشند، خنده‌دار به نظر می‌رسد. استراتژی دولت ترامپ در مورد ایران، چیزی بیشتر از یک بند دو گزینه‌ای نیست: «تشدید فشارها تا حدی که ایران وادار به ورود به میز مذاکره شود یا آنکه، به سمت فروپاشی پیش برود.» ظاهراً رئیس جمهور امریکا برای عملیاتی کردن گزینه اول، یعنی وادار کردن ایران به دور جدیدی از مذاکره تمایل بیشتری از خود بروز داده است، سناریویی که یک عکس یادگاری دیگر با مقام‌های ایرانی را برای سیاست خارجی او به ارمغان خواهد آورد. ولی برای کسانی مانند جان بولتون که سابقه طولانی در همنشینی با تروریست‌های مجاهدین خلق را دارند، گرفتن عکس یادگاری در تهران، اولویت کلیدی است. تیم سیاست خارجی ترامپ دست به هر کاری خواهد زد تا او را متقاعد کند که از گزینه مذاکره با تهران صرف‌نظر کند و گام در مسیر تغییر رژیم بردارد. این، به معنی یک استراتژی یک بندی تک گزینه‌ای است: «افزایش فشار تحریم‌ها برای کاهش حداکثری صادرات نفت که در نهایت منجر به فروپاشی سیاسی در تهران می‌شود.» ناظران در حالی که ورود به یک دور جدید مذاکره بین تهران –واشنگتن را حداقل در کوتاه مدت منتفی می‌بینند، موفقیت امریکا را در اینکه بتواند از فشارهای اقتصادی، به نتیجه سیاسی تغییر رژیم برسد، ابراز تردید می‌کنند. بلومبرگ دیروز نوشت که کارکنان وزارت خارجه و خزانه‌داری امریکا در ماه‌های گذشته برای متقاعد کردن دولت‌ها و شرکت‌های خارجی به خروج از بازار ایران به صورت بی‌سر و صدا به کشورهای سراسر جهان سفر کرده‌اند. آنتونی راپا، حقوقدان «کر کلند والیس»، شرکتی که در زمینه پایبندی به تحریم‌ها خدمات مشاوره ارائه می‌دهد، ادعا کرده دولت ترامپ تاکنون در پیشبرد هدف خود برای متقاعد کردن شرکت‌ها به دوری از بازار ایران موفق عمل کرده است. به نوشته بلومبرگ، اعضای گروه اقدام ایران تاکنون به بیش از ۳۰ کشور سفر کرده و با مقام‌های ارشد دولت‌ها و نمایندگان شرکت‌ها دیدار کرده‌اند. به نوشته بلومبرگ «این خطر وجود دارد که ترامپ، درباره ایران تغییر رویه دهد، یعنی همان اتفاقی که درباره کره‌شمالی رخ داد و او مواضعش را از مبارزه‌طلبی به سمت تمایل به معامله چرخش داد.» دیگر کارشناسان نیز با اشاره به سرپیچی کشورهایی مانند چین و هند از تحریم‌های نفتی امریکا و همچنین مکانیسمی که اروپاییان برای خرید نفت از ایران طراحی می‌کنند، درباره موفقیت تحریم‌های امریکا ابراز تردید می‌کنند. الکساندر نواک، وزیر انرژی روسیه روز پنجشنبه پیش‌بینی کرد که تصمیم احتمالی چین مبنی بر افزایش واردات نفت ایران ممکن است تأثیر منفی تحریم‌های امریکا علیه صنایع نفت ایران را کاهش دهد. نواک می‌گوید: «ما به طور کامل نمی‌دانیم مشتریان منطقه آسیا اقیانوسیه چگونه واکنش نشان خواهند داد و آیا چین واردات نفت از ایران را افزایش می‌دهد یا خیر. اگر جریان نفت ایران دوباره برقرار شود هیچ تغییری در بازار ایجاد نخواهد شد. مسائل مبهم زیادی وجود دارد که ما امروز آنها را به طور کامل نمی‌دانیم.» تحت چنین شرایطی، احتمال اینکه استراتژی تک گزینه اطرافیان ترامپ نیز کارایی داشته باشد، با تردید روبه‌رو می‌شود. ۵۳ دیپلمات، مقام سابق و چهره سرشناس سیاست خارجی امریکا که نام‌هایی مانند مادلین آلبرایت، نیکلاس برنز، رابرت اینهورن و جان لیمبرت دیده می‌شد، چند هفته قبل در بیانیه‌ای با اشاره به دیدگاه‌هایی که داخل دولت ترامپ در مورد امکان تغییییر رژیم در ایران وجود دارد، هشدار داده‌اند: «سیاست پیشنهاد شده به دولت امریکا برای تغییر رژیم در ایران منعکس‌کننده تفکری آرزوپردازانه و تفسیری غلط از [گزارش های] اطلاعاتی درباره ایران است.»

فوبیای چینی ترامپ از زبان پنس هم بیرون زد

چین به دنبال تغییر رئیس جمهور در امریکا!

گزارش یک

پس از آنکه دونالد ترامپ در سخنرانی در نشست شورای امنیت دولت چین را به تلاش برای تأثیرگذاری بر انتخابات امریکا متهم کرد، حالا معاون وی پنس دولت چین را به تلاش برای تأثیرگذاری بر انتخابات میان‌دوره‌ای و حتی تغییر رئیس جمهور امریکا متهم کرده است. چین‌ستیزی این دولت از همان اول هم با اظهارات و هم با اقدامات ترامپ همچون گفت‌وگوی تلفنی با رئیس جمهور تایوان روشن شده بود. وی حتی یک‌بار با انتقاد از پکن در زمینه‌های اقتصادی و سیاسی گفته بود شاید دولت او از سیاست دولت‌های گذشته تحت عنوان «چین واحد» پیروی نکند. در نهایت همین اواخر نیز جنگ تجاری بی‌سابقه‌ای با اعمال تعرفه‌های سنگین بر میلیاردها دلار محصول چینی و تحریم مقامات وزارت دفاع کلید خورد.

از همان روزی که ترامپ در اواخر آذرماه سال ۹۵ در گفت‌وگو با فاکس‌نیوز با «مضحک» خواندن گزارش سازمان اطلاعات مرکزی امریکا درباره نقش هکرهای روسی در انتخابات امریکا، این گزارش را رد کرد و در عوض تا توانست به چین تاخت، انتظار می‌رفت که او در مقابل سودای روس‌ستیزانه و البته راهبردی دموکرات‌ها قصد طرح یک جایگزین را دارد. این ماه‌ها و روزهای اخیر دولت ترامپ مشخصاً در حوزه اقتصادی با تحریم‌های بی‌سابقه میدان رویارویی جدی را علیه اژدهای سرخ باز کرده است اما در طرف چینی سعی شده است با ملاحظه‌کاری از نوع شرقی و حداکثر احتراز از جنجال رسانه‌ای جواب اقدامات واشنگتن بیشتر در همان حوزه عمل داده شود اما ظاهراً دولت ترامپ بعد از اینکه نتوانسته چینی‌ها را آشکارا خشمگین و وادار به لفاظی‌های کش‌دار کند و به این ترتیب پکن را به هدف اول عملیات روانی رسانه‌های غربی‌ها تبدیل کند، حالا ادبیات تندتری را در پیش گرفته است و به زبان عامیانه به سیم آخر زده است.

در همین راستا «مایک پنس»، معاون رئیس جمهور امریکا رأساً گام اول را برداشت و روز پنجشنبه در یک سخنرانی شدیداللحن و بی‌سابقه در اندیشکده دست راستی «هادسن» مدعی شد که چین تلاش می‌کند «دونالد ترامپ» رئیس جمهور امریکا در انتخابات بعدی شکست بخورد. پنس با بیان اینکه چین از مجموعه گسترده‌ای از ابزارها از جمله «ابزارهای سیاسی، اقتصادی و نظامی و همچنین پروپاگاندا» استفاده می‌کند تا منافع خود را در امریکا پیش ببرد، افزود: چین تلاش می‌کند با خرید سهام و مالکیت شرکت‌های امریکایی و همچنین «سرقت فناوری امریکایی، از جمله نقشه‌های نظامی»، از توان فنی امریکا به نفع خود بهره ببرد. معاون رئیس جمهور امریکا با اشاره به رویارویی این هفته دو کشتی نظامی چینی و امریکایی در اقیانوس آرام گفت: «چین به کمتر از بیرون راندن ایالات متحده امریکا از غرب پاسیفیک و ممانعت از کمک‌رسانی ما به متحدانمان، راضی نیست.» پنس تأکید کرد که با وجود حادثه هفته اخیر، امریکا به کشتیرانی و پرواز در مناطقی که قوانین بین‌المللی اجازه می‌دهد، ادامه خواهد داد. کشتی امریکایی مورد اشاره معاون رئیس جمهور امریکا این هفته با نزدیک شدن به جزایر تحت کنترل چین و آبراه‌های مورد مناقشه در این منطقه، تلاش کرد حضور چین در این آب‌ها را به چالش بکشد، اما با واکنش تند کشتی چینی روبه‌رو شد و مسیر خود را تغییر داد. این مقام ارشد امریکایی با متهم کردن چین به سرکوب اقلیت‌های قومی و مذهبی، مدعی شد که پکن از «حکومت‌های فاسد» در جهان حمایت می‌کند و با حمایت مالی از برخی احزاب در کشورهای مختلف، تلاش می‌کند سیاستمدارانی قدرت گیرند که اهداف مورد نظر چین را پیش می‌برند. وی سیاست اعطای وام‌های خارجی توسط چین را هم زیر سؤال برد و آن را «تله بدهی» توصیف کرد. او مدعی شد چین کشورهایی را که توان پرداخت بدهی خود را ندارند، برای در پیش گرفتن سیاست‌های مد نظر پکن، تحت فشار قرار می‌دهد. پنس گفت امریکا به منظور مقابله با این سیاست به خصوص در منطقه «ایندوپاسیفیک» به زودی قانونی را برای حمایت مالی از چنین کشورهایی اجرایی می‌کند. پنس سپس در اظهاراتی که می‌تواند واکنش شدید پکن را به دنبال داشته باشد، تایوان را «نمونه بهتری برای مردم چین» توصیف کرد و گفت هرچند واشنگتن همچنان سیاست «چین واحد» را دنبال می‌کند، اما معتقد است که دموکراسی تایوانی مدلی بهتر از آن چیزی است که اکنون در چین در جریان است.

او سپس پکن را به تلاش برای دخالت در عرصه سیاست داخلی امریکا متهم کرد و گفت چین از سیاست‌های ترامپ در تقابل با این کشور راضی نیست. وی افزود: «چین می‌خواهد رئیس جمهور امریکا کس دیگری باشد. تردیدی وجود ندارد که چین در دموکراسی امریکا دخالت می‌کند.»

وی میزان «دخالت» چین در سیاست داخلی امریکا را هم‌مقیاس با «دخالت روسیه» توصیف کرد و مدعی شد پکن با در پیش گرفتن سیاست‌های اقتصادی هدفمند، جامعه رأی ترامپ را هدف قرار می‌دهد تا او و هم‌حزبی‌هایش در انتخابات‌های بعدی شکست بخورند. به ادعای پنس، چین سندی را تدوین کرده که در آن به صراحت عنوان شده که باید برای تفرقه‌افکنی میان گروه‌های سیاسی داخل امریکا تلاش شود. پنس ادامه داد: «یک عضو ارشد تشکیلات اطلاعاتی امریکا به من گفته است آنچه که روسیه با کشورمان کرده است در برابر با آنچه که چین در صدد اجرای آن است رنگ می‌بازد.» پنس افزود: «بر اساس یک ارزیابی، بیش از ۸۰ درصد شرکت‌هایی که چین آنها را هدف قرار داده، در سال ۲۰۱۶ به من و رئیس جمهور ترامپ رأی داده‌اند. حالا چین می‌خواهد این رأی‌دهندگان را به مخالفان ما تبدیل کند.»

معاون رئیس جمهور امریکا در ادامه مدعی شد که چین برای ایجاد تصویری مثبت از خود و سانسور اطلاعات منفی، شرکت‌ها و فیلمسازان امریکایی را تحت فشار قرار می‌دهد. او به عنوان نمونه اشاره کرد که چین اخیراً خطوط هوایی «دلتا»ی امریکا را مجبور کرد که به دلیل اشاره به تایوان به عنوان یک کشور مستقل، عذرخواهی کند. وی با بیان اینکه چین استودیوهای فیلمسازی در امریکا را مجبور می‌کند تصاویری مثبت از این کشور به تصویر بکشند، به عنوان نمونه مدعی شد که در فیلم «جنگ جهانی Z» چین سازندگان فیلم را مجبور کرده بخشی از فیلم که در آن گفته می‌شود یک ویروس با منشأ چین به جان جهان افتاده، حذف شود. او سپس چین را به تلاش برای سانسور فرامرزی و تعقیب چینی‌های ناراضی متهم کرد و گفت پکن در صدور روادید برای خبرنگاران امریکایی مانع‌تراشی می‌کند و چینی‌های خارج از کشور را نیز به دلیل بیان انتقاد از پکن، تحت تعقیب قرار می‌دهد. وی همچنین چین را به تلاش برای توسعه فناوری‌های شنود و سانسور متهم کرد و گفت پکن به دنبال رونمایی از سیستمی است که وضعیتی مشابه کتاب‌های «جورج اورل» در چین ایجاد می‌کند و تا خصوصی‌ترین جزئیات زندگی مردم چین را نیز تحت نظر قرار می‌دهد. پنس ادامه داد: «چین تلاش‌هایش را تشدید کرده تا افکار عمومی ایالات متحده و سیاست‌های عمومی را از رهبری «امریکا در وهله نخست» رئیس جمهور ترامپ دور کند. اما پیام ما به حکام چین این است: این رئیس جمهور عقب نخواهد نشست. گرایش مردم امریکا تغییر نخواهد کرد.»

■ پاسخ چین به امریکا

وزارت خارجه چین روز جمعه با محکوم کردن اظهارات مایک پنس، معاون رئیس جمهور امریکا گفت: او بر اساس «شواهد نامعتبر و شایعات» سخن گفت، راست و دروغ را در هم آمیخت و از میان اینها چیزی را از روی هوا درآورد. هرگونه اتهام زنی علیه چین بی‌ثمر است. خانم هوا چون پینگ، سخنگوی رسمی وزارت خارجه چین همچنین با تأکید بر این مسئله که مردم چین درباره راه موفقیت‌آمیز سوسیالیسم در این کشور بسیار مطمئن هستند، به این مسئله اشاره کرد که این راه، به عظمت ملی و خوشحالی مردم چین منجر شده است و هرگونه تلاش برای انحراف این راه، در نطفه خفه می‌شود. پینگ با رد اتهامات از سوی امریکا در تلاش برای مداخله در انتخابات کنگره گفت: واقعاً برای امریکا خنده‌دار و مضحک است که روی همکاری و تبادل عادی ارتباطات با چین با این عنوان برچسب بزند که پکن به دنبال مداخله در امور داخلی و انتخابات کنگره است. واشنگتن خودش در امور داخلی کشورهای مستقل مداخله می‌کند. جامعه بین‌الملل می‌داند که چه کسی در امور داخلی کشورهای مستقل دخالت و منافع آنها را تضعیف می‌کند.

گزارش ۲

ناپدید شدن خبرنگار واشنگتن‌پست همزمان با تکرار تحقیرهای سعودی از طرف ترامپ

ترامپ می‌دوشد، بن‌سلمان می‌دزدد

هر چه از دوران ریاست جمهوری دونالد ترامپ می‌گذرد زوایای بیشتری از رابطه ارباب‌مآبی، باج‌گیری و تحقیرآمیز وی در قبال کشورهای ثروتمند حاشیه خلیج فارس به ویژه عربستان آشکار می‌شود. ترامپ که عربستان سعودی را به «گاوشیردهی» برای واشنگتن توصیف کرده که هر وقت شیرش تمام شود آن را سر می‌برد، برای سومین بار قصد باج‌گیری از سعودی‌ها را دارد. ترامپ با بیان اینکه عربستان بدون امریکا دو هفته دوام نمی‌آورد در مقابل حمایت‌های نظامی از سعودی، باج ۴ میلیارد دلاری از این کشور درخواست کرده است؛ موضعی که به نظر می‌رسد این بار با رویکرد دموکرات‌های امریکا در مقابل ریاض همسویی دارد. مقامات سعودی که توانایی مقابله با زیاده‌خواهی‌های ترامپ را ندارند، با ربودن یک روزنامه‌نگار مخالف سعودی مقیم امریکا، خشم خود را اینگونه نشان داده‌اند.

به گزارش «جوان»، در شرایطی که امریکا از دیرباز حامی اصلی عربستان سعودی در منطقه بوده و در مقابل حمایت‌های نظامی از این کشور باج هنگفتی از سعودی‌ها گرفته است اما این سیاست در دوره دونالد ترامپ به شکل گسترده‌ای تشدید شده است تا حدی که به تحقیر مقامات ریاض کشیده شده است. ترامپ روز پنجشنبه در سخنانی گفت که پادشاه سعودی با او تماس گرفته و شخصاً از او خواسته که واشنگتن به ریاض در یک عملیات نظامی بزرگ کمک کند. روزنامه واشنگتن‌پست نوشت: «ترامپ گفت که به شاه سلمان گفته که این کار بیش از حد هزینه‌بر است و برای اینکه ایالات متحده [در این عملیات] همکاری کند، عربستان سعودی باید هزینه‌اش را که به گفته ترامپ ۴ میلیارد دلار است، بپردازد.» رئیس جمهور امریکا درباره اینکه عملیات نظامی مورد درخواست سلمان چه بوده و اینکه ریاض چه کمکی از امریکا می‌خواسته، صحبت نکرده و فقط گفته که این عملیات احتمالاً کاملاً سری است. روزنامه واشنگتن‌پست اسفندماه سال گذشته به نقل از منابع آگاه نوشته بود ترامپ از عربستان خواسته برای کمک به کاهش نفوذ ایران در سوریه، ۴ میلیارد دلار بپردازد. ترامپ چند روز پیش در سخنانی به صراحت گفت که به ملک سلمان، پادشاه عربستان گفته است که «بدون حمایت‌های امریکا دو هفته دوام نمی‌آورد و عربستان باید هزینه این حمایت‌های نظامی را بپردازد». ترامپ گفته بود: «پادشاه عربستان تریلیون‌ها دلار پول دارد و کسی نمی‌داند که بدون امریکا چه اتفاقی برای آنها خواهد افتاد؟»

ترامپ از زمان انتخابات تاکنون چندین بار به عربستان سعودی گوشزد کرده است که بدون حمایت امریکا خاندان آل‌سعود سقوط می‌کند و پول‌های گزافی را به نام قراردادهای گوناگون، از سعودی‌ها به دست آورده است اما ترامپ به هر اندازه که عربستان سعودی را می‌دوشد راضی نمی‌شود و می‌خواهد بیشتر بدوشد. ترامپ به عنوان یک فرد تاجرمسلک از زمان روی کار آمدنش همواره به عربستان سعودی به چشم یک «گاو شیرده» نگریسته است، ترامپ به خوبی از اهداف سعودی‌ها برای رهبری در منطقه آگاهی دارد و به بهانه کمک به آنها برای تحقق هدف‌شان، مدام در حال باج گرفتن از آنهاست. ترامپ سال گذشته در سخنانی گفته بود که عربستان برای امریکا حکم گاو شیرده را دارد که هر وقت شیرش تمام شود، سر آن را می‌برد. ترامپ در حالی باج‌های چند میلیارد دلاری از عربستان طلب کرده است که بر اساس گزارش‌ها، این کشور برای سال مالی ۲۰۱۹، ۳۴ میلیارد دلار کسری بودجه دارد.

■ سکوت سعودی

هنگامی که ترامپ سال گذشته از واژه گاو شیرده برای آل‌سعود استفاده کرد، هیچ واکنشی از سوی ریاض به این اهانت صورت نگرفت، این بار هم در دو بار سخنرانی ترامپ، توهین‌های بسیار شدیدی از سوی وی صورت گرفت و به‌رغم انعکاس وسیع در رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی ولی مقامات عربستان هیچ‌گونه عکس‌العملی در مقابل توهین و تمسخر ترامپ نشان نداده‌اند. سکوت ذلت‌بار مقامات و رسانه‌های سعودی در برابر اهانت‌های ترامپ و دیگر مقامات امریکایی در حالی است که رژیم سعودی تنها به خاطر انتقاد دولت کانادا از نقض حقوق بشر در عربستان، روابط خود را با این کشور قطع کرد، پیش‌تر هم روابط خود را با قطر تنها به خاطر عدم همراهی با سیاست‌های جنگ‌افروزانه خود قطع کرد و بارها نیز ایران را به دخالت در امور داخلی خود متهم کرده است. اظهارات تحقیرآمیز ترامپ علیه سعودی‌ها در حالی مطرح می‌شود که ریاض تاکنون به طور کامل از سیاست خارجی کاخ سفید حمایت کرده است. سخنان تحقیرآمیز رئیس جمهور امریکا، در شرایطی است که واشنگتن برای اجرای تحریم‌ها علیه ایران، به کمک سعودی‌ها نیاز دارد و مقامات عربستان وعده داده‌اند که برای پر کردن جای خالی نفت ایران پس از اعمال تحریم‌های امریکا تولید نفت خود را افزایش می‌دهند. عربستان سعودی که امنیت خود را مدیون امریکا و کشورهای غربی است سالانه میلیاردها دلار برای خرید تسلیحات غربی هزینه می‌کند.

■ دزدی بن‌سلمان

ملک سلمان و محمد بن‌سلمان، ولیعهد عربستان که توانایی عرض اندام در برابر سیاست‌های ترامپ را ندارند، به اقدامات مخفیانه روی آورده‌اند. کنسولگری عربستان سعودی در استانبول گفته است جمال خاشقجی، یک روزنامه‌نگار سرشناس منتقد دولت این کشور که از روز سه‌شنبه ناپدید شده، در ساختمان کنسولگری نیست و این ساختمان را ترک کرده است. خبرگزاری رسمی سعودی به نقل از کنسولگری این کشور در استانبول گفته است که گزارش‌های ناپدید شدن خاشقجی را دنبال می‌کند. به گزارش بی‌بی‌سی، خاشقجی برای کارهای اداری به این کنسولگری رفته بود و از آن زمان تاکنون خبری از او در دست نیست. نامزد خاشقجی او را تا جلوی ساختمان همراهی کرد اما بیرون کنسولگری منتظر او ماند ولی او خروج نامزدش از این ساختمان را ندیده است. مقام‌های ترکیه روز چهارشنبه گفتند که به گمان آنها این روزنامه‌نگار منتقد دولت عربستان کماکان در داخل ساختمان کنسولگری است. وزارت خارجه ترکیه سفیر عربستان را احضار کرده و خواهان توضیح دولت عربستان در این باره شده است. وزارت خارجه امریکا هم خواهان اطلاعاتی درباره موقعیت خاشقجی شده و نسبت به امنیت او ابراز نگرانی کرده است. روزنامه‌نگار ۵۹ ساله سعودی از سال پیش در تبعیدی خودخواسته در امریکا زندگی می‌کرد. او پس از انتقاد از سیاست‌های محمد بن‌سلمان این کشور را ترک کرد. او ستون‌نویس روزنامه‌نگار واشنگتن‌پست بوده است و این روزنامه خواهان کمک برای یافتن خاشقجی شده است. عربستان سال گذشته هم نخست وزیر لبنان را برای رسیدن به مقاصد خود به گروگان گرفته بود.

نگاه

احمد کاظم زاده

چرا امریکا از دوشیدن عربستان سیر نمی‌شود؟

این روزها دونالد ترامپ در سخنرانی‌ها و توئیت‌های خود مرتب بر این نکته تأکید می‌کند که در تماس با ملک سلمان پادشاه عربستان از وی خواسته است که پول بیشتری در ازای حمایت‌های امریکا از این کشور پرداخت کند. البته وی در جریان مبارزات انتخابات ریاست جمهوری خود نیز در اقدامی اهانت‌آمیز عربستان را به گاو شیرده تشبیه کرده بود که تا زمانی که شیر داشته باشد از شیرش استفاده می‌کنند و بعد از اینکه شیرش تمام شود از گوشتش استفاده خواهند کرد. منظور ترامپ از شیر اشاره به نفت عربستان است و در واقع این تعبیر ساده اساس و ماهیت سیاست امریکا را در قبال عربستان آشکار می‌کند. ترامپ اولین سفر خود را بعد از پیروزی مشکوک در انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۱۶ به عربستان انجام داد و در اولین سفر خود توانست یک قرارداد نظامی ۱۱۰ میلیارد دلاری و چندین قرارداد دیگر در عرصه‌های مختلف به امضا برساند که از قبل اجرای آنها دست‌کم یک میلیون و ۲۰۰ هزار فرصت شغلی در امریکا ایجاد می‌شود. علاوه بر این امریکا هزینه هر عملیات نظامی را که در خلال نزدیک به دو سال گذشته در منطقه به‌خصوص در سوریه انجام داده است از عربستان دریافت کرده است. حال سوالی که پیش می‌آید این است که چرا عربستان به‌رغم این همه خدماتی که به دولت و شخص ترامپ در این مدت انجام داده است باز نتوانسته است رضایت وی را جلب کند و در نتیجه بار دیگر در معرض شماتت‌های وی قرار گرفته است؟ در پاسخ به چند عامل می‌توان اشاره کرد: نخست اینکه هم اکنون مبارزات انتخاباتی میان‌دوره‌ای کنگره بر امریکا سایه افکنده است و ترامپ از دست انداختن عربستان به عنوان سوژه تبلیغاتی برای تقویت موقعیت متزلزل جمهوریخواهان استفاده می‌کند. دوم اینکه ترامپ به باج‌هایی که تاکنون از عربستان دریافت کرده قانع نیست و از موقعیت متزلزلی که بر جناح کودتاگر به رهبری محمد بن‌سلمان حاکم است می‌خواهد وی را به اعطای امتیازاتی وادار کند که برخلاف انتظار ترامپ از آن سر باز زده است. یکی از این مطالبات عرضه سهام آرامکو در بازار بورس وال استریت امریکاست که ترامپ انتظار داشت از محل درآمد آن هم برای رونق اقتصادی امریکا استفاده شود و هم اینکه هزینه‌های اجرای طرح موسوم به معامله قرن از این محل تأمین شود اما با مخالفت‌هایی که در درون خاندان سعودی با اجرای این طرح شد، در نهایت عربستان از عرضه آن منصرف شد که این مسئله باعث دلخوری ترامپ و دیگر راستگرایان حاکم بر کاخ سفید و تل‌آویو شده است. سوم اینکه ترامپ انتظار داشت عربستان تولید نفت خود را به قدری افزایش دهد که هم باعث کاهش بهای نفت با نزدیک شدن به انتخابات میان دوره‌ای کنگره شود و هم اینکه زمینه را برای شرط‌بندی ترامپ مبنی بر به صفر رساندن فروش نفت ایران بدون ایجاد شوک در بازار فراهم کند. هرچند عربستان در این زمینه نهایت تلاش خود را به کار گرفت و حتی محمد بن‌سلمان برای متقاعد کردن کویت به استخراج از مناطق مشترک و بی‌طرف به کویت سفر کرد اما در نهایت همه این تلاش‌ها به شکست انجامید و لذا ترامپ در این خصوص نیز از عربستان دلخور است و در توئیت‌ها و سخنرانی‌های خود به نوعی تلاش می‌کند عصبانیت خود را خالی کند. به نظر می‌رسد اقدامات جدید امریکا در خصوص برچیدن سامانه‌های دفاع هوایی پاتریوت از خلیج فارس و همچنین خارج کردن آخرین ناو نظامی‌اش از خلیج فارس از دیگر عوامل فشار امریکا بوده است که به نوعی از پایان سریع ماه عسل دولت ترامپ و جناح کودتاگر سعودی حکایت دارد.

اخبار کوتاه

■ اعتراض به روند بررسی کاوانا برای دیوان عالی امریکا

با افزایش احتمال اینکه جمهوریخواهان سنای امریکا به برت کاوانا برای تصدی کرسی خالی دیوان عالی رأی دهند، صدها نفر از معترضان به محوطه کنگره و جلوی ساختمان دیوان عالی رفتند. به گزارش بی‌بی‌سی، دونالد ترامپ، رئیس جمهوری امریکا، در پی کناره‌گیری یکی از قاضی‌های دیوان عالی، برت کاوانا را برای تصدی این کرسی به سنا معرفی کرده است. او برای رسیدن به این سمت به رأی تأیید سنا نیاز دارد. با مطرح شدن ادعای چند زن که برت کاوانا را متهم می‌کنند در سال‌های خیلی قبل آنها را آزار جنسی داده است، روند بررسی او در کمیته قضایی سنا پیچیده شد. از جمله کریستین بلازی فورد، استاد روان‌شناسی در یک دانشگاه در کالیفرنیا، که هفته پیش حاضر شد در جلسه علنی کمیته قضایی سنا شهادت دهد. جمهوریخواهان در سنا اکثریت کافی برای تأیید این قاضی را دارند.

■ عراق: آماده میانجیگری میان ایران و امریکا هستیم

سخنگوی وزارت خارجه عراق که به واشنگتن سفر کرده اعلام کرد آماده است میان ایران و امریکا میانجیگری کند. به گزارش فارس، «احمد محجوب» در جمع گروهی از روزنامه‌نگاران و تحلیلگران در مقر سفارت عراق در واشنگتن گفت: «عراق قادر است و تمایل دارد نه تنها میان امریکا و ایران بلکه میان تمام کشورها در منطقه روابط را ایجاد کرده و تسهیل کند.» محجوب اضافه کرد: «طی دو سال گذشته، عراق توانسته چند مشکل میان کشورها را حل کند.» او گفت که نمی‌تواند درباره جزئیات این میانجیگری توضیحات بیشتری ارائه کند چون طرف‌ها توافق کرده‌اند نقش بغداد را افشا نکنند. سخنگوی وزارت خارجه عراق در بخش دیگری از سخنانش تأکید کرده عراق نمی‌خواهد به میدانی برای مناقشه میان ایران و امریکا تبدیل شود.

■ رئیس اینترپل ناپدید شد

پلیس فرانسه می‌گوید تحقیقاتی را درباره مفقود شدن رئیس پلیس بین‌الملل (اینترپل) آغاز کرده است. به گزارش روزنامه ایندیپندنت، منگ هونگ‌وی، رئیس اینترپل که سابق بر این وزیر دولت چین بوده، پس از سفر به زادگاهش ناپدید شده است. منگ هونگ‌وی که ۶۴ سال دارد، با همسر و فرزندانش در لیون زندگی می‌کند اما خبری از وی از ۲۹ سپتامبر ۲۰۱۸ که به چین سفر کرده، در دسترس نیست. منابع پلیس فرانسه به رویترز گفته‌اند که خانواده این فرد نه می‌دانند او کجاست و نه می‌توانند با او ارتباط برقرار کنند. منگ هونگ‌وی در نوامبر ۲۰۱۶ به عنوان رئیس اینترپل منصوب شد. مدت فعالیت او در اینترپل تا ۲۰۲۰ است. وی سابق بر این معاون وزیر امنیت عمومی چین، معاون رئیس اداره اقیانوسیه چین و مدیر گارد ساحلی این کشور بود.

■ سعد الحریری از تشکیل دولت لبنان ظرف ۱۰ روز آینده خبر داد

نخست‌وزیر مکلف لبنان اعلام کرد که پیش‌بینی می‌شود دولت جدید ظرف یک هفته یا ۱۰ روز دیگر تشکیل شود. به گزارش ایسنا، سعد الحریری، نخست‌وزیر مکلف لبنان در مصاحبه تلویزیونی خود تصریح کرد: وضعیت اقتصادی در این کشور بحرانی است و تحمل اختلافات سیاسی را ندارد. وی در ادامه افزود: احتمالاً دولت جدید ظرف یک هفته یا ۱۰ روز دیگر تشکیل شود. انتخابات پارلمانی لبنان که در ماه مه برگزار شد به اختلافات سیاسی در این کشور بر سر تشکیل دولت پایان داد. سعد الحریری در خردادماه سال جاری میلادی پس از کسب حمایت اکثریت پارلمان جدید، مأمور تشکیل کابینه شد.

■ اعزام جنگنده‌های اف‌۳۵ بیشتر به تل‌آویو و ابوظبی

منابع اطلاعاتی صهیونیست می‌گویند به دستور رئیس جمهور امریکا، قرار است چند فروند دیگر جنگنده اف‌۳۵ به منطقه غرب آسیا اعزام شوند تا برتری عملیاتی رژیم صهیونیستی در برابر سامانه‌های اس ۳۰۰ روسی حفظ شود. به گزارش فارس، بعد از پایان تحویل سامانه‌های پدافند موشکی اس ۳۰۰ از سوی روسیه به دمشق، دولت امریکا نیز در واکنش به این امر، جنگنده‌های اف‌۳۵ بیشتری به رژیم صهیونیستی تحویل می‌دهد. به نوشته وبگاه امنیتی «دبکافایل» وابسته به منابع اطلاعاتی رژیم صهیونیستی، «دونالد ترامپ» رئیس جمهور امریکا دستور داد که تعداد بیشتری جنگنده اف‌۳۵ به تل‌آویو اعطا شود تا با سامانه‌های اس ۳۰۰ در سوریه مقابله کند.